

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/6. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnisti mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnništvo je na Miklošičevi cesti št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnisti. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor se priloži znamko.

Poraženi generali.

Zadnje dni je „Slov. Narod“ s posebno spretnostjo psoval in obdelaval pristaše narodno-napredne stranke in si v prvi vrsti privoščil dr. Oražna. Vedeli smo, da „Narod“ samo zato vpije, da zakrije s tem vse slabosti, ki prete dr. Tavčarju. Blizala se je namreč boljbolj ura, v kateri bi dr. Tavčar stal kot politik v polni nagoti in slovesni nezmožnosti pred celo javnostjo. Kakor smo pričakovali, tako je prišlo. Naša narodno-napredna delegacija je bila že takoj v prvi seji deželnozborskega zasedanja popolnoma poražena.

Izkazalo se je, da je dr. Tavčar storil neodpustno veliko napako, da je svoje deželne poslance sklical šele pol ure pred začetkom zasedanja k klubovi seji. Kaj takega ni v nobenem parlamentu in v nobenem klubu mogoče. Izkazalo se je tudi, kako napačno je, če se vsa politika v deželnem zboru prepušča dr. Tavčarju in dr. Trillerju. Kar ta dva na svojo pest, brez posvetovanja z drugimi ukreneta, to se zgodi, drugi napredni poslanci so v očeh dr. Tavčarja in dr. Trillerja ničle, marijone. To je potrdil sam „Narod“, ko je pisal v torek o dr. Oražnem odstopu, da dr. Oražen v deželni zbornici „sploh nikoli ni igral posebne vloge“ in da je dr. Oražen „prepustil ravno dr. Tavčarju in dr. Trillerju vsa težka dela in velike debate v odsekih in plenumu.“

Če dr. Tavčarjevo glasilo tako piše o dr. Oražnu, kaj bi šele pisalo o drugih poslancih, ki so vsi stali za dr. Oražnom. Sicer pa je pri vseh korporacijah pravilo, da je dolžnost predsednika deliti delo med posamezne člane. Dr. Tavčar pa zato nikdar ni bil, ker sta bila vedno vajena z dr. Trillerjem, da opravita celo najbolj važne stvari brez drugih poslancev. Tako je bilo tudi takrat, ko sta dr. Tavčar in dr. Triller na lastno pest sklenila sedanji volilni red in poslovnik za deželni zbor, ki je tak, da bi naprednjaki radi njega dr. Tavčarja in dr. Trillerja z vso pravico kamenjali. To pot je bila napredna delegacija samo zato poražena, ker je bila od klerikalcev presečena.

Vojskovodja, ki vodi vojsko, bi moral vedeti, da se mora najbolj varovati presečenj, ki so možne le, če armada ni pripravljena. Vojskovodja bi moral vedeti, da bodo klerikalci najbolj gledali na to, da zalotijo naprednjake nepripravljene, da jih presenetijo, zbegajo in potem našeškajo. Dr. Tavčar in dr. Triller sta v svoji navinosti še tik pred zasedanjem deželnega zbora samozavestno pisala v „Slov. Narod“, da bo imel klub naprednih poslancev „še obilo časa“ posvetovati se o novem cestnem zakonu.

Naivni politiki so pisali v torek, dne 4. oktobra v „Narodu“, da „prideta v razpravo samo dva paragrafiča“ glede novega

Ljubljanskega volilnega reda. „Na vse zadnje še avtonomija ljubljanskega mesta — piše torkov „Narod“. Res je, tudi na tem polju bodo morali naši poslanci dvigniti svoj glas. Ni pa neobhodno potrebno, da bi se vse to zgodilo takoj v prvi seji, ki bo itak silno kratka.“

Tako kratkovidno in lahkomišelnost politizirala dr. Tavčar in dr. Triller. Res je namreč, da so klerikalci naše opozicijske generale prehiteli, da so oni prvi postavili interpelacijo radi ljubljanske avtonomije, in res je, da se je že v prvi seji končala vsa debata o tej stvari tako, da sedaj dr. Tavčar lahko izprevidi, da je bilo neobhodno potrebno pripraviti se za stvar že pred sejo.

Prva seja deželnozborskega zasedanja ni bila „silno kratka“, marveč je trajala do 7. ure zvečer in je bila ravno prav dolga, da so klerikalci ob popolni nepripravljenosti naših poslancev in brez vsakega resnega odpora od napredne strani, srejevali spremene za novi volilni red. Jasno je kot beli dan, da je dr. Tavčar tudi to zasedanje že prvi dan zavozil. Misli je, da bodo klerikalci prvi dan sejo otvorili, pa jo takoj zaključili, da bodo potem imeli par dni počitnic in lepo čakali, da si bo on vzel čas sklicati klubovo sejo in povzdigniti glas o velevažnih stvareh. Klerikalci so delali drugače in pošteno porazili naše generale.

Še nekaj zelo zanimivega se je tekom debate izvedelo. Poslanec Pegan je očital dr. Tavčarju, da ni v deželnem odboru odprl ust k volilni reformi in da ni postavil nobenega izpreminjevalnega predloga.

Britko je za napredne poslance, ako jim vrže nasprotnik v obraz, da njihov zastopnik v deželnem odboru ni ničesar storil v obrambo novega štatuta. Bridko je tembolj, ker je končno vendarle deželnozborski sklep in predlog podlaga za debato v plenumu. Če pa je bil dr. Tavčar v deželnem odboru mrtev, ne more ničesar več storiti v javni seji. Če pa kaj stori, dela le zato, da slepi volilce! Dr. Tavčar misli, da mora biti sedaj kot opozicijski poslanec ravno tako komoden kot je bil takrat, ko je sedel v deželnem odboru zvezan z Nemci v nemško-liberalni večini. So pač prišli drugi časi in ti potrebujejo očividno tudi drugih ljudi. Narodno-napredni volilci pa ne morejo več dolgo gledati, da bi se politiko zanje smatralo za šport, ki si ga na svojo starost dr. Tavčar „špoga“ poleg lova in kartanja. Dr. Oražen je prav storil, da ni hotel več v ta deželni zbor, v katerem se vodi politika v sramoto in škodo naprednih volilcev. Cisto vseeno je, jeli je ostal notri, ali ne. Ko sta dr. Tavčar in dr. Triller že vse zavozila, se ni dalo ničesar več narediti. Da bi dr. Oražen s svojim glasom v deželnem zboru kaj izpreminil bi moral delati čudeže. Dr. Tavčar je sicer sam dezertiral pri glasovanju o mestnem

štatutu z 11 generali, če bi bil pa dr. Oražen navzoč bi pa dezertiral z dvanajstimi. Častno je, da je dr. Oražen ostal sploh doma kot da bi nečastno dezertiral sredi boja, sredi vojske. Dokler se razmere v narodno-napredni stranki temeljito ne izpremene, naj imajo vse časti in tudi vsi odgovornost gospodje starini. Boljše nobene politike kot tako, ki jo delata dr. Tavčar in dr. Triller!

Iz slovenskih krajev.

Volosko-opatijske novice. Narodna delavska organizacija za okraj Volosko. Kako je že sito naše delavstvo socijalnodemokratskega internacionalnega robstva, dokazujejo najboljše sestanki po § 1 d. z., ki se sedaj skoraj vsako nedeljo vrše v voloskem okraju. V nedeljo, 2. oktobra se je vršil tak sestanek v Lovrani ob udeležbi čez 100 delavcev, kateri so dali na najrazličnejše načine duška nevolji, ki vlada med njimi proti rudečkarjem, kateri so ravno zadnje čase najbolj jasno pokazali, kako malo jim je za dobrobit delavstva. Dokazali so, da je njim glavna stvar mavha, v katero pač ne sme drugi pogledati, ki ni slučajno sin slavne matere Germanije, dežele Eulenburgocev. Shod je otvoril v zastopstvu predsednika pripravljalnega odbora dr. Ivana Piščica, g. Kalobica in dal takoj besedo tovarišu Orliču, kateri se je v najpristranejših besedah zahvalil navzočim za tako obilen obisk, kar je pač najboljši dokaz, da se naše delavstvo zelo zanima za to prepotrebno organizacijo. Nato je dobil besedo tovariš Rudolf Juvan, bivši predsednik N. D. O. v Ljubljani, kateri je že po svoji prirojeni navadi obrazložil razloček med sedanjo socijaldemokracijo in N. D. O. Omenil in paraliziral je uspehe socijaldemokracije v zadnjih dveh letih in dokazal, da so uspehi N. D. O. v 2 letih tako veliki, da se socijalni uspehi niti primerjati z njimi ne morejo. Razložil je Markove plemenite ideje, katere razširjajo danes čiste edino še vodje naše N. D. O., kar nobeden pobiti ne more. Nato je govoril še tovariš A. Vahtar, kateri je končno pozval navzoče, da pristopijo k N. D. O. za voloski okraj, ki šteje že okoli 300 mož. Lep napredek, kateri je najboljši dokaz, da so naši delavci razsodni ljudje, ki so že do grla siti štafaže, katero so sedaj delali pri socijaldemokratski stranki. Ustanovni občni zbor te organizacije se bo vršil v najkrajšem času po starih pravilih.

Novi kapelnik opatijske združiliščne godbe. V torek, 27. septembra je zasedel kapelniški stol opatijske godbe kapelnik Mitrovič, ki je kot tak tudi v Ljubljani znan. Samo hodi naj ne po poti, po kateri je hodil njegov prednik Hellmes-

berger, pa bode vse dobro. Mi mu želimo najboljši uspeh, kakor želimo tudi, da bi se našla v bratskem objemu z našim tudi vrlim kapelnikom domače društvene Volosko opatijske godbe g. Gervajsom in kolikor mogoče več delala na tem, da bode godba zadobila pravo višino, na kateri mora biti v kraju, kakor je naš biser Opatija.

Klin s klinom. Ta navada je prišla v prakso v voloskem okraju, kar je res vse hvale vredno. Komu ni znano, na kakšen brutalen način napada podkupljena svojat, izmeček vseh izmečkov na Reki Hrvate, Slovence in sploh vsakega Slovana, ki se predrzne iti skozi Reko s kakim slovanskim znakom. Ker je pa teh lumparij s strani te svojati proti nam že dovolj, se je pričelo s temi ljudmi na enak način postopati, ko stopijo s svojimi znaki 1000letne gnile kulture čez reško mejo. Kogar se zapazi z italijanskim znakom, mu ga čisto navadno strgajo in če mu slučajno to ni prav, se mu pa da drugi znak, katerega se tudi vidi, ali na licu v obliki 5 prstov, kateri se pa s časoma sam zgubi. To je pravi lek za te vrste bolnike.

Tujci v Opatiji-Voloski. Opatijo-Volosko je obiskalo od 1. januarja do 28. septembra 1910, 41.731 gostov, od 22. septembra do 28. septembra 1910 jih je prišlo 777, a na 28. septembra je bilo v Opatiji-Voloski nastanjenih 3350 gostov.

Splošni pregled.

Najetje ogrskega posojila.

Nekdanji ogrski justični minister Polonyi je v ogrskem državnem zboru vložil ostro interpelacijo radi ponesrečenja najetja ogrskega posojila na Francoskem. V interpelaciji je vehementno napadel vlado, ki je po njegovem mnenju sama kriva, da se je najetje posojila na Francoskem ponesrečilo. Polonyi trdi, da je hotela vlada s tem napraviti razdor med Ogrsko in Francijo in sicer ne v korist trozveze. V svoji interpelaciji opozarja vlado na velike gospodarske posledice, katere nastanejo lahko vsled tega. Francija je danes finančna velemoč v Evropi, edina država, pri kateri dobe različne druge države lahko posojilo. S tem, da se je najelo posojilo na Nemškem, je Avstrija še bolj prišla pod upliv Nemčije, od katere nima pravzaprav nobene koristi, tem več pa škode. Francijo se je s tem korakom samo odtujilo naši državi, kar bo imelo sčasoma lahko še pogubonosne posledice.

Grško-turški odnošaji.

Šele pred par dnevi se je napeto razmerje med Grško in Turčijo nekoliko poleglo. Toda vse kaže, da se bo zopet poostriilo. Kandidatura Venizelosa za grškega ministrskega predsednika je ono vprašanje, katero še vedno vznemirja duhove. Grška

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine.

[118]

„V petih minutah bo smršal,“ si je mislil. „In pijan je dovolj, da se ne zbudi do belega dne!“

Nemudoma je stopil skozi stranska vrata pod skedenj.

Halepartirji so ga bili videli večerjati s svojim poveljnikom; bili so trdno prepričani, da je Ragastens tovariš njihovega častnika, ter mu je prišel drugovat. To prepričanje se je utrdilo še tem bolj, ko je Ragastens poklical desetnika, oddal parolo in mu ukazal zaznamovati tiste štiri može, na katerih je bila vrsta, da nastopijo stražo.

Desetnik je ubogal in salutiral Ragastensu. Ta se je stresel od radosti. Uspeh njegovega podjetja je bil tako popoln, da se ni sam nadejal lepšega.

In njegovo podjetje je bilo ena tistih genialnih zamislic, ki se v kritičnih položajih rode pustolovskim duhom, kadar je vse izgubljeno in človek stavi vse na eno karto.

Ker je bilo že čas premeniti stražo, je Ragastens izvršil to ceremonijo natanko tako, kakor je prej videl častnika. Še pretiraval je vojaško točnost, in njegov rezki ton je ustvaril halepartirjem visoke pojme o njegovih sposobnostih. Ko se je vrnil pod skedenj, je še enkrat temeljito oštel desetnika.

„Da mi boste spali!“ je dejal s podvojeno strogostjo.

„Desetnik, vi ste mi odgovorni za mir in red. Niti besede naj mi nihče ne črhne.“

Nato je odšel kakor človek, ki hoče natanko vršiti svojo službeno nalogo in se noče dati presenetiti spanju.

Na cesti se je pokazala poleg njega človeška postava. Bil je Spadacappa. Ragastens ga je potegnil v varen kot. „Gospod,“ mu je dejal Spadacappa, „vaša prijatelja in z njima neka stara ženska vas v smrtnem nemiru pričakujejo pri „Cvetlični košarici“. Poslali so me, da bi vas skušal najti.“

„Že prav. Idi jim povedat, da kaže vse dobro. Slišiš? Vse kaže dobro.“

„Tako je stečem . . . Ali naj povem, da se vrnete?“

„Ne. Poslušaj. Ali moreš brez hrupa pripeljati svoj voz na mali trg pred cerkvijo?“

„Če ovijem kolesa s slamo in kopita konj s cunjami, lahko jamčim, da ne bo ropota . . .“

„Ali si lahko v četr uri na mestu?“

„Težko pojde, a bom . . .“

„Dobro. Bodi torej čez dvajset minut z vozom na trgu. Moja dva prijatelja in starka, o kateri govoriš, naj bodo na vozu . . . Toda nihče naj se ne gane, dokler me ne zagledate.“

Spadacappa je stekel proti „Cvetlični košarici“ in Ragastens je naglo krenil proti cerkvi.

Ragastens je hotel biti sam.

Baje je kasneje priznal, da ga je ob vstopu v cerkev vzlic soparni vročini tiste noči stresel mrz. Saj pa je bil položaj v resnici strašen!

Samo eden izmed teh vojakov naj bi zdvomil, samo rodila v duši enega teh stražnikov ob mrtvaškem odru, in vse je bilo izgubljeno . . . Le en udarec, in tisti da bi zadel . . .

Postave štirih halepartirjev so se mu nejasno prikazale v polmraku. Njihova trudna staja je pričala, da jih premaguje zaspanec. Eden izmed njih je celo popolnoma spal. Spal je stoji, oprt na svojo haleparto, in njegovo spanje je bilo skoraj enako trdno kakor če bi bil v svoji postelji — kakor se pogostoma dogaja vojakom, vajenim dolgega, nepremičnega stanja na istem mestu.

Ragastens je iz ozadja kratko premočil položaj, obrvi stisnjene od naporenega premišljevanja; in gotovo je, da še nikdar noben general ni čutil takšne tesnobe, kadar je gledal na boj ter iskal odločilnega ukrepa, ki se mora brez odlaganja roditi iz trenutka . . .

Naenkrat pa se je zganil: našel ga je bil! Stopil je naravnost k spečemu vojaku in mu trdo položil roko na ramo. Mož je planil kvišku. Ostali trije so stali v trenutku ravno in trdo kakor kipi.

„Oho, tovariš!“ je vzkliknil Ragastens. „Vi spite, kakor se mi zdi! . . . Na straži! . . . To je hud pregrešek . . .“

„Gospod častnik,“ je zajecel zaspanec, „utrujenost . . .“

„Dober vojak ne sme biti truden.“

Mož je skesano povsili glavo, ugibaje sam pri sebi, kakšna kazen ga bo doletela.

„V moji stotnji gre vsak za dva meseca v ječo, kdor zaspi na straži!“ je povzel Ragastens! . . . „Kaj pa pri halepartirjih?“ . . .

Vojak je prebledel.

„O vašem pregrešku bom poročal častniku, ki ga nadomeščam . . . Zdi se mi, da se bosta tista dva meseca z ozirom na okolnosti zelo podaljšala . . .“

„Gospod častnik, obljubljam vam . . .“

(Dalej.)

javnost stoji na strani tega priljubljenega politika, Turčija pa hoče njegovo imenovanje ministrskim predsednikom na vsak način preprečiti. Izjavila je, da v slučaju njegovega imenovanja takoj prekine vse diplomatske zveze z Grško, kar pomeni toliko, kakor casus belli. Venizelos tudi sam dobro ve, da nastane vsled njegove osebe lahko vojna nevarnost in se je radi tega tudi že pričel braniti prevzeti grško vlado. Vsakakor pa odnosi med Grško in Turčijo niso posebno dobri, kar dokazuje dejstvo, da je grški vojni minister poklical že pet letnikov rezervistov pod orožje. Vendar splošno prevladuje mnenje, da bo Venizelos hotel ali nehoti moral prevzeti vodstvo vlade, ker je to splošna želja grškega naroda.

Deželni zbor kranjski.

(Včerajšnja seja.)

Sejo otvori ob 11. dopoldan deželni glavar Šuklje, ki je že ozdravil, česar se posebno veselijo barončki, ki ga obkrožijo in mu čestitajo.

Po izvršenih volitvah v odseke se odkaže odseku poročilo deželnega odbora o zakonskem načrtu v varstvo planinskih cvetic, potem pa pride na vrsto poročilo deželnega odbora o izpremembi zakonskega načrta glede občinskega reda in občinskega volilnega reda.

Poročevalec dr. Pegan predlaga, da se vzame predlog takoj v pretres.

Naprednjaki se temu protivijo, a dr. Peganov predlog se sprejme s klerikalnimi glasovi.

Gangl govori proti:

V predloženi reformnem načrtu ni niti proporcionalnega sistema, vsled česar je ta načrt še slabši, kakor oni za mesto Ljubljano. Tu duši pluraliteta vse druge prednosti. Nedemokratska določba v načrtu je pred vsem ona, ki zahteva triletno stalno bivanje v občini od volilca. Vobče stojim na stališču splošne, enake in tajne volilne pravice. To sem vselej naglašal, toda večina me je takrat vedno zavračala, da je tak volilni red nemogoč z ozirom na veljavne zakonite določbe. Glede tega pa je dr. Pegan zastopal včeraj docela drugo stališče. Končno predlaga govornik to-le resolucijo: Centralna vlada se pozivlja, naj predloži državnemu zboru zakonski načrt o izpremembi člena XI. državnega občinskega zakona z dne 15. marca 1862 l., dr. zak. št. 18. Ta izprememba naj vsebuje pravico, da je tudi volilne rede za občine ustanavljati na podlagi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice po proporcionalnem sistemu.

Fr. Višnikar: Oglasil sem se, da spregovorim o § 15. načrta, ki znači največjo krivico. V tem paragrafu se polaga preveliko važnost na direktni davek. Krivično je, da se ne ozira na konsumente in indirektni davkoplačevalce, od katerih imajo občine največje koristi. A vendar te predloženi načrt popolnoma zapostavlja. Govornik navaja zgled v tem oziru iz ribniške občine. V Dragi voli mnogo vnanjih občanov, ki hodijo ure in ure daleč volit, plačajo par vinarjev, nobenih občinskih doklad, a vendar volijo dvakrat. Po vašem načrtu si lahko za 2 K kupi kos zemlje, ki je pre-majhen za grob, a bo vkljub temu volil v občini dvakrat.

D. Vilfan: Nov volilni red ima edino to dobro stran, da odpravlja viriliste in častne občane. Vse drugo pa je slabo. Glavna napaka občinske volilne reforme je ta, da ni demokratska, vsled česar tudi ne znači noben napredek, marveč nazadovanje. Končno predlaga izpremembo § 15 c v toliko, da se prizna pravica tudi uradnikom južne železnice in vseh drugih železnic.

Dr. Eger je zastopal stališče kranjskih Nemcev; poslušal ga ni nihče.

Jarc je bil tudi zelo nesrečen, posebno, ker je hotel polemizirati z Ganglom. Napredni poslanci so ga vprašali, zakaj klerikalci ne vpeljejo na deželi proporcionalnega sistema. Mož je prišel v zadrego in je molčal.

K predmetu sta govorila še klerikalca Piber in Ravnikar.

Dr. Šusteršič je izjavil, da bo njegova stranka „seveda“ glasovala za poročilo deželnega odbora. Glede predloga dr. Vilfana o podelitvi volilne pravice uradnikom južne železnice in drugih železnic se je izrekel, da bo njegova stranka glasovala proti temu predlogu. Nato je skušal dokazati demokracijo v razpravi se nahajajočega zakonskega načrta.

Z ozirom na Ganglovo resolucijo o uvedbi splošne in enake volilne pravice je rekel Šusteršič, da je njegova stranka — stranka resnega dela, zato tudi ne bo glasovala za Ganglovo resolucijo, ki je baje Gaglu samo figovo „perje“ (?), s katerim on misli prikriti svoje pravo mišljenje, češ, to mu veleavajo zveze s socialnimi demokrati.

Gangl je reagiral na izvajanja dr. Šusteršiča. Naglašajoč, da ne pozna v svojem delovanju nobenega figovega peresa.

Njegovo delovanje je odkrito in izvira iz globokega notranjega prepričanja. Zato zavrača z vso odločnostjo dr. Šusteršičeve insinuuacije.

Ko je Gangl končal, mu je nekdo zaploskal na desni galeriji. Takoj se je oglasil deželni odbornik Evgen Jarc ter zaklical: G. deželni glavar, galerija ploska.

Dr. Triller: „Glejte, glejte, profesor Jarc igra poljcaja! Če se kdo na galeriji zasmee, pa je že klerikalna stranka v nevarnosti in Jarc kriči kakor deček: „Gospod glavar, gospod glavar!“ Jarc se skuša opravičevati. Dr. Triller: Da, da, to je stranka resnega dela. Splošen krohot v vsi zbornici, Jarc se osramočen nervozno ziblje na svojem sedežu.

Končno je imel referent dr. Pegan zaključni govor, nakar je deželni glavar proglasil glavno razpravo za končano ter odredil glasovanje.

Za je glasovala samo klerikalna večina. Nato se je vršila podrobna debata. Vsi spreminjalni predlogi in resolucije, ki so jih stavili napredni poslanci, so bili odklonjeni.

Poročilo deželnega odbora je bilo na to sprejeto tudi v specialni razpravi.

Ker je bil dnevni red izčrpan, je deželni glavar pl. Šuklje zaključil sejo ter izjavil, naglašajoč, da je treba dati časa odsekom za delo, da bo prihodnje sejo sklical pisanim potom.

Revolucija na Portugalskem.

Zopet revolucija in zopet nov detroniziran monarh! V zadnjem času so razni atentati in upori postali že tako običajni, da vesti o kakem atentatu, vojaški revolti, ali splošni vstaji, niti ne razburjajo posebno nikogar več. Vse to se čita kot zanimiv roman.

Casi se pač menjajo in odkar je z veliko francosko revolucijo doživel monarhični princip prvi močni udarec, je monarhična oblika vladanja mogoča samo tam, kjer se monarh čem manj vtiča bodisi v notranjo ali pa zunanjo politiko države, t. j. ako prepusti v vseh državnih zadevah odločitev odgovornim ustavnim faktorjem, ljudskemu zastopstvu in vladi, ki živi zaupanje večine tega zastopstva.

Na Portugalskem se je delalo ravno nasprotno. Oče sedanega kralja je bil zapravljivec, in je smatral državno blagajno za svojo zasebno last. Ubili so ga nezadovoljni državljani, ki so krvaveli pod nezgodnimi davčnimi bremenami. Sin, sedanji, ali bolje rečeno dosedanji kralj Manuel, je mlad, slaboten in neodločen in na Portugalskem so vladale pravzaprav ženske, kraljeva mati i. t. d., ki so bile ravno take zapravljivke kot pokojni kraljev oče in tu je treba iskati vzroka revolucije. Ljudstvo je že popolnoma obubožano in se ni dalo dalje gultiti.

Kako konča libronska revolucija, je težko danes govoriti. Piše se o intervenciji nekaterih držav — posebno Anglije in Španije — in v tem slučaju bi mogel biti upor vdušen. Ako pa ne pride od tega, ako bodo druge države smatrale celo zadevo za čisto notranjo zadevo Portugalske — kar bi bilo tudi edino pravilno — potem revolucijonari najbrže zmagajo, ker v narodno enotnih državah potegne provincija v takih slučajih vedno s prestolnico. Dokaz za to so razne revolucije na Francoskem in srbska revolucija l. 1903, ker v takih državah ni prestolnica samo administrativno središče države, nego glava, ki za celo državo tudi — misli.

O usodi kralja Manuela krožijo razne verzije. Po nekaterih vesteh se nahaja kralj v rokah revolucionarjev, po drugih vesteh se pa nahaja že na varnem. Za revolucionarje bi bilo seveda bolje, ako bi bil kralj njihov ujetnik, ali odločilno to ni. Najvažnejše je sedaj vprašanje, ako se vmeša v to portugalsko zadevo kaka druga država, ali pa ostane vsa stvar čisto portugalsko notranje vprašanje: v prvem slučaju je uspeh revolucije zelo dvomljiv, v drugem pa več kot verjeten.

V naslednjem priobčujemo najnovejša brzojavna poročila o dogodkih v Lizbonu in Portugalskem sploh:

Dunaj, 6. Ker je brzojavna zveza s Portugalsko še vedno pretrgana, ni mogoče dobiti nobenih natančnih podatkov o izidu revolucije. Zasebna poročila in poročila, ki prihajajo semkaj potom brezžičnega brzojava si tako nasprotujejo, da ni mogoče ničesar gotovega sklepati. Gotovo je, da je Portugalska že republika in nastavljena že nova vlada, ki je tudi vsem evropskim državam že naznanila svoj nastop. Dosedaj so priznale novo republiko Anglija, Francija in predvsem Španija. O usodi kralja krožijo najrazličnejše vesti. Po eni verziji je kralj Manuel v rokah republikancev kot ujetnik, po drugi se nahaja v gradu Sintra v okolici Lizbone. Druga poročila trdijo, da se je na neki ladiji odpeljal v Brazilijo, tretja zopet, da se nahaja na angleški oklopnici „Newcastle“, po najnovejših poro-

čilih pa je pobegnil preko San Sebastiana v Madrid.

Madrid, 6. oktobra. Najbolj verodostojna so poročila, katera so došla na španskega ministrskega predsednika Canalejas. Po teh poročilih je obstoj republike popolnoma zagotovljen, ker je tudi provinca proglasitev kraljevine Portugalske v republiko navdušeno pozdravila. Boj med republikanskimi in kraljevskimi četami po libronskih ulicah je bil zelo hud. V boju je padlo najmanj 200 ljudi, nebroj pa je bilo ranjenih. Ko je španskemu ministrskemu predsedniku Canalejasu došlo poročilo, da je Portugalska proglašena v republiko, je zaukazal španskemu poslaniku v Lizboni, da se mora takoj pokloniti novi republikanski vladi. Španski poslanik je to tudi storil. Ko je ljudstvo zvedelo za to dejanje, je odšlo pred špansko poslaništvo, kjer je z velikanskim navdušenjem pozdravilo španskega poslanika.

London, 6. oktobra. Angleška vlada je objavila komunikacije, v katerem naznanja, da bo takoj priznala novo republiko, kakor hitro nastanejo redne razmere. Angleške ladje niso imele nikakega bojnega namena. Prišlo so pred Lizbono le radi tega, da varujejo kraljevsko rodbino. Ko so uvidele, da ni za kralja nobene nevarnosti, so opustile vsako intervencijo.

Pariz, 6. oktobra. Ko se je vršil v Lizboni bombardma na kraljevsko palačo, je odšel republikanski komite v palačo in prisilil kralja Manuela, da je podpisal izjavo, v kateri naznanja, da se odpove za vso svojo dinastijo pravici do portugalskega prestola in odide za vedno iz Portugalske. Komite pa se je zavezal, da se ne bo dotaknil njegovega privatnega premoženja. Dalje se mu bo izplačala tudi vsako leto gotova renta.

Madrid, 6. oktobra. Takoj po razglasitvi republike je bila nominirana nova provizorična vlada, katere ravnatelj so voditelji republikancev. Nova republikanska vlada ima nalogo nemudoma razpustiti sedanji državni zbor in sklicati konstituanto. Nova vlada je pod vodstvom znanega republikanca Teofilu Brage. Zunanje ministrstvo vodi ekstremni svobodomislec Bernardo Machado, ki se je udeležil s Ferrejem praškega svetovnega svobodomislenskega kongresa. Naučnim ministrom je imenovan republikanec Alfonz Costa, vojni minister pa je postal general Barreta, ki je vodil poulične boje v Lizboni.

Madrid, 6. oktobra. Kraljevska častna garda je bila namenjena braniti kralja do zadnje kaplje krvi. Ko je pa republikanska armada dospela že do kraljevske palače, je vsa garda s klici „Živela republika!“ prestopila k republikancem. Ko je nato straža udrila v palačo, se je kraljevski general Goriao pred očmi republikanske armade ustrelil.

Madrid, 6. oktobra. Med četami v provinci ni vladalo tako razpoloženje, kakor se je v začetku mislilo. Več regimentov je odpotovalo proti Lizboni, da se tamkaj spopade z republikanci. Toda na potu niso našli med ljudstvom nikakega navdušenja. Ljudstvo samo je postrelilo njih oficirje. Kraljevski regimenti niso prišli niti do Lizbone, temveč so se že potoma ustavili. Večina vojakov je nato prestopila k republikancem.

Pariz, 6. oktobra. Ko je došlo semkaj poročilo, da je Portugalska proglašena za republiko, je med občinstvom nastalo velikansko navdušenje. Parižani so priredili po mestu velikanske manifestacije. Meščani so neprestano upili po ulicah: „Portugalska je svobodna, živeza republika!“

Pariz, 6. oktobra. Prvi odlok, katerega bo izdala nova republikanska vlada, bo, da se cerkev popolnoma loči od države in upelje splošno starostno zavarovanje.

Dunaj, 6. oktobra. Vzroki revolucije na Portugalskem so bili sledeči: Republikanci so že v principu nasprotni vsaki monarhiji. Liberalci so bili nezadovoljni s kraljem, ker je imenoval za ministre več liberalnih disidentov. Klerikalci pa niso trpeli kralja radi tega, ker je živel preveč razuzdano. Kralj se je namreč zaljubil v Parizu v neko varijetno plesalko Gaby Deslyn, katero je vzel s seboj v Lizbono in tamkaj preživel z njo medene tedne. Deslyn se nahaja sedaj v durfajskem varijetnem gledališču „Apollo“. Naš poročevalec jo je danes v družbi z drugimi dunajskimi žurnalisti posetil v njenem stanovanju. Manuelova ljubljanka je krasna ženska in zelo inteligentna. Izjavila je, da je v zadnjem času živevala v zelo intimnem razmerju s portugalskim kraljem in rekla, da je Manuel zelo inteligenten človek. Pokazala je tudi pismo, katerega ji je poslal portugalski kralj pred dvema tednoma, v katerem pravi, da so razmere na Portugalskem zanj nevdržljive in si želi mirnega življenja. Gaby Deslyn je dalje izjavila, da ji je kralj Manuel rekel, da odide na Angleško, kjer bo stopil v angleško armado.

Pametno in pošteno je ravnal dr. Oražen pravijo ljudje, ker je prodal falitno pivovarno. Ali bi dr. Oražna in njegovo ženo redili „Narodovi“ ali morda celo „Slovenčevi“ uredniki, če bi pivovarna šla na kant? Ali je morda Oražen kriv, da je moral prevzeti zadolženo podjetje? Prav pametno in pošteno je ravnal! Kaj imamo Slovenci od bankrotiranih podjetij? Ali nismo Slovenci na škodi, če ljudska posojilnica in kreditna banka strahovito doplačujeta? Ali so mar Nemci oškodovani, če smo n. pr. kupili mi od njih zavoženo puškarno v Borovljah? Velika zguba pri Auerjevi pivovarni se je izpremenila v slovenskem narodnem gospodarstvu v dobiček. Škode nimajo od tega Slovenci nobene, pač pa korist.

Kako vrši dr. Triller svoje mandate!

Predvčerajšnjem smo prinesli vest, da se je vršila seja mestnega šolskega sveta, kjer so bile mesto treh Slovencev imenovane za dekliško mestno šolo tri Nemke in sicer radi tega, ker ni bil pri seji dr. Triller kot zastopnik mesta. V predvčerajšnjem večernem „Narodu“ odgovarja dr. Triller, da res ni bil pri seji, opravičiti pa se hoče s tem, da je „bil od 30. septembra do 3. oktobra odsoten.“ Dr. Triller pri tako važnih sejah sploh ne sme biti odsoten, ker bi moral v prvi vrsti vršiti mandate in šele potem oditi. Tudi bi lahko prošil za preložitve seje. Dr. Triller ni ne enega storil ne drugega, marveč je, kar sam prizna, pustil, da je porabil njegovo odsotnost Schrautzer in odjedel trem Slovenkam kruh. Že to dejstvo samo zatrjuje, da lahko vsakdo izprevidi, kako čudne pojme ima dr. Triller o mandatih. Njegov zagovor v „Narodu“ pa pokaže dr. Trillerja še v drugi luči. Seja mestnega šolskega sveta se namreč ni vršila med 30. septembrom in 3. oktobrom ko je bil Triller odsoten, marveč je bila 28. septembra ob 5. uri popoldan ko je bil dr. Triller v Ljubljani. Ni zadosti, da Triller svojih mandatov ne vrši, še to predrznost ima, da pusti v „Narodu“ slepiti javnost in volice z napačnimi podatki. Sedaj se je začel ta ošabnež še iz volilcev norčevati!

Klerikalci se smejejo boju, ki divja v naših naprednih vrstah. Žalostno je res, da je tako daleč prišlo. Naša krivda to ni! V listu in izven lista se je opetovano apaliralo na poštenost in treznost dr. Tavčarja, ki ima pri „Narodu“ prvo besedo. Mesto, da bi se dr. Tavčar posluževal svoje dozorele pameti, pa sluša ljudi, ki njega samo izrabljajo in se mu skrivajo za hrbet, ker bi jih sicer takoj doletela zaslužena kazen. Dr. Tavčar ve, da se je bivši predsednik stranke g. Ivan Hribar hudo trudil, da bi dosegel mir med obema strujama. Tudi on je opetovano prošil in rotil dr. Tavčarja naj bo pameten in naj ne pusti pisati „Narodu“ tako blaznoneumom. Hribar je hotel že v Novem mestu omiliti konflikt med mladino in starino in je že pridobil Ribnikarja za izjavo, ki bi lahko popolnoma zadoščala dr. Trillerju in tudi dr. Tavčarju v pomirjenju. Dr. Triller pa je sledil le svoji slepi strasti neoziraje se na korist in bodočnost stranke in pripravil celo dr. Tavčarja, da je vložil proti lastnemu pristašu tožbo pri sodniji. A tudi to še ni bilo najhuje. Ko pa je dr. Triller za Ribnikarja predlagal zapor potem je sloga morala nehati. Jasno je, da je od takrat naprej čisto izključeno, da bi mlajši pristaši stranke še naprej mogli gledati dr. Trillerja na vodilnih mestih, osobito ker je ravno on reprezentant vsega propadanja v stranki ne glede na to, da njega v stranki noben človek videti ne more. V Ljubljani je čisto izključeno, da bi mogel še kdaj dr. Triller nastopiti kot kandidat. S tem dejstvom naj začne resno računati tudi dr. Tavčar. Dr. Triller pa za službi, kazen tembolj, ker je on predsednik časnikarskega odseka v Narodni tiskarni in je kot šefredakter osebno odgovoren za podlo pismo „Slov. Naroda“. To kar je zadnje dni pisal „Narod“ o dr. Oražnu se ne da opravičiti. Podlo in gnjusno je bilo tako, da so se celo nasprotniki dr. Oražna zgražali. Mar naj tudi še po teh napadih sede dr. Oražen k eni mizi z dr. Trillerjem? Mar naj ljubljanski volilci, ki visoko čislajo in ljubijo dr. Oražna, puste pasti dr. Oražna na korist dr. Trillerju? Tudi mi smo ostro pisali, a morali smo tako. Na podlagi napade nismo mogli gospodov božati. Danes lahko vidi dr. Tavčar, kdo se smeji. V interesu stvari mu kličemo še enkrat: Dr. Tavčar, spametuj se! V eni roki imaš mir v drugi vojsko! Mi se druge ne bojimo!

Važne izpremembe v uredništvu „Slov. Naroda“. Kakor čujemo je te dni sklenil upravni svet „Narodne tiskarne“ na predlog dr. Kokalja, da se v protest proti plešastim mladinom uvede za „Narodovo“ uredništvo obligatna nošnja lasulj, v kateri namen se je takoj dovolilo iz predsedniškega dispozicijskega fonda primerna svota. Dr. Kokalj je utemeljeval svoj predlog s tem, da potrebuje kratka pамет dolgih las. Upravni svet je tudi dovolil, da nosi v uredniških prostorih mlajši urednik ime „ta mlada barokca“, starejši pa „ta stara ba-

rokca". Ko bodo te odredbe izpeljane, bodo šele v „Narodu“ zmirjali plešaste mladine.

Slovensko deželno gledališče. Izpopolnjevanje svoje zadnje pogočilo, omenjamo danes ostalih gg. solistov. Predvsem hvalimo g. Skrbniška kot talentiranega in izredno ambicioznega igralca, ki se trudi, ustvariti vedno kaj novega, popolnega. Temu njegovemu hvalevrednemu stremljenju pripisujemo v prvi vrsti zaslug, da mu je tuje vsako maniriranje, daleč vsaka šablona. Tip Beinskega kot dekadentnega, ciničnega literata je pogodil v igri, govoru in maski s tistim finim umetniškim čutom, ki ga vedno varuje pred pretiravanjem. Njegov nastop priča o marljivem studiju, ki ga je položil v ulogo. — G. Danilo zasluži kot Yoshikava vse priznanje; predstavil nam je starega diplomata z vso primerno rezerviranostjo in z dostojanstvom, ki mu ni očitati prav ničesar. — Z g. Verovškom smo bili jako zadovoljni. Domišljavega, gostobesednega, pridigarkega profesorja je obdaril z humorističnimi akcenti, ki niso ostali brez vpliva na občinstvo. — G. Drenovec je nekako debutoval v ulogi mladostnega ljubimca. Dasi mu — kar je čisto naravno — pač še manjka potrebne rutine, je vsekako opaziti talent, ki bo, kadar se razvije, žel dovolj lepih uspehov. — G. Simáček je bil temperamenten zagovornik, ki mu ni manjkalo potrebne energije, g. Povh je kazal neizprosno strogost drž. pravdnika že na zunaj s svojim purpurnim talarjem, g. Bukšek je bil objektivni predsednik, ki je znal varovati svojo avtoriteto, g. Molek je kreiral komično šaržo comme il faut in dokazal, da se dá tudi iz tako podrejene epizodne partije ustvariti prav dober tip. G. Habič je s svojo predpotopno bluzo topničarskega častnika skrbel v resni obravnavi tudi za smeh. Režija naj bi pri eventualni repriži skrbela za to, da bude zagovornik nastopil v predpisani civilni obleki in naj istotako nadomesti estetičnemu okusu nasprotujoči rdeči talar s primernejšim. Na gledališkem listu pogrešamo pri navedbi režiserja ime nekega drugega gospoda, ki glasom notice iz gledališke pisarne ni ostal brez zaslug za vzorno prireditve; pričakujemo, da naš opomin ne ostane brezuspešen!

Kedaj se prične potrebna zgradba novega rotovža? Pritožba iz občinstva: Kdor pride danes po opravkih na ljubljanski rotovž, mora preplezati najprej cel Eifflov stolp, da pride do kake pisarne, potem mora dobiti kakega človeka, da mu pove za pisarno. Zdej pa mora iskati to pisarno v — treh (!) hišah, a kako jo najti, če mu je nihče nemara pokazal. To je gotovo zamudno opravilo! Kaj pomagajo tiste orientacijske table v 3 vežah, ko se živ krst nanje ne spozna! Kolikokrat je prišel že kak star občinski svetovalec na rotovž, pa je popraševal po tem ali onem uradu, kako pa naj kak drug navaden človek to zadene! Takega labirinta kot je ljubljanski rotovž ga ni v Avstriji, a vendar v kljub temu, da bi bilo novo magistratno poslopje že davno potrebno za urade in uradnike, ki tiče v teh smrdljivih in temnih luknjah, se je v Ljubljani veliko nepotrebnega prej zgradilo kot mestna hiša za svoje uradnike in urade! Tako gospodarstvo se mora pač ostro obsojati. Upamo, da dobi Ljubljana v bližnji bodočnosti novo magistratno poslopje, a to ne — pod mokrim gradom!

Zgradba ljubljanskih tržnic se je odložila za par let, ker nima občina kje posojila vzeti in ga lanski dež. zbor tudi dovolil ni najeti. Sicer pa zadeva lahko še čaka.

Konfekcionarji in naši mali obrtniki. Da naša mala obrt zadnjih petnajst let rapidno pada in nazaduje, je vsak dan bolj čutiti in se to povsod jasno vidi kamor se ozre, bodisi po deželi, bodisi v mestu. Tovarne, konfekcije židovske in drugih vrst, vse to uničuje našega malega obrtnika! Ne razumemo pa, kako more n. pr. ljubljansko uradništvo raznih kategorij naročati obleko pri dunajskih čifutskih krojačih „konfekcionarjih“, ki prodajajo svoj poležani „pofel“ proti četrtletnim obrokom in zraven uradnike še goljufajo. Da se ti inteligentni ljudje dajo tako od čifutov slepariti, je pač malo čudno. Še kmet se od žida ne da ujeti, če ga pozna! Podpirajte solidne domače obrtnike!

Učiteljska imenovanja. C. kr. okrajni šolski svet v Novem mestu je imenoval supletinjo Julijo Kromar za provizorično učiteljico v Stopičah, absolvirano učiteljsko kandidatino Ivanko Draksler za provizorično učiteljico v Prečni, učiteljico Terezijo Ravhekar in učiteljskega kandidata Josipa Zakrajška pa za provizoričnega učitelja v Valtu vasi. — Okrajni šolski svet v Kamniku je imenoval supletinjo Angelo Kenda v Radovljici za provizorično učiteljico ua štiri-razredni dekliški ljudski šoli v Kamniku, absolvirano učiteljsko kandidatino Marijo Medič za provizorično učiteljico na ljudski šoli v Domžalah, absolvirano učiteljsko kandidatino Klotildo Burger pa za provizorično učiteljico na ljudski šoli v Krašni. — Okrajni šolski svet v Črnomlju je imenoval absolvirano učiteljsko kandidatino Angelo Mali

za provizorično učiteljico na ljudski šoli v Suharju.

Nova učna knjiga. C. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk je odobrilo knjigo: Dr. Josip Pipenbacher, Latinska vadnica, I. del.

Šola v Prulah je do strehe dozidana. Poslopje ni tako prostorno kot na Cojzovi cesti.

Izvoz kranjske pese s Kranjskega v industrijska mesta bo tudi letos bogat. Pridelki bodo vseskozi obilni in blago glede kakovosti na isti stopinji kakor lani.

Rokovnjači. Pri tem imenu se vsilijo človeku spomini na dobo 1848, ko se je moral potikati marsikateri slovenski fant po temnih gozdovih, da tako ubeži dolgoletni vojaški službi, ter tako postal rokovnjač. V nedeljo dne 9. t. m. popoldne ob polu 4. uri se v mariborskem slovenskem gledališču pokliče za nekaj uri zopet ta doba, živa slika našega naroda iz minulih dni. Slovenci, vsi k popoldanski predstavi, vsi gledat „Rokovnjačev“. Začetek je točno ob polu 4. uri popoldne.

Umrlijnost v Ljubljani. Do 5. t. m. je umrlo letošnje leto v Ljubljani ravno 1000 oseb, dočim je lansko leto do 30. septembra umrlo 1023 oseb. Z ozirom nato, da so ljubljanske bolnice predvsem napolnjene s prebivalci iz dežele, lahko trdimo, da umrljivost v Ljubljani kljub vedno naraščajočemu prebivalstvu konstantno pada.

Razne vesti.

* **Umor na odru.** V kartaginskem gledališču na Španskem je v sredo neki igralec, kateremu je bilo odpovedano, nenadoma stopil na oder, napal ravnatelja z britvijo in mu skoro čisto prerezal vrat. Ravnatelj je nezavesten padel na tla. Morilec je bil na mestu aretiran.

* **Naumov izpuščen iz zapora.** Naumov, ki je bil zapleten v znano afero Tarnovska-Komarovski je bil v sredo v Benetkah po prestani kazni izpuščen iz zapora. Pred ječo sta ga pričakovala njegov oče in zagovornik. Prizor med očetom in sinom je bil skrajno pretresljiv. Naumov je že odpotoval s svojim očetom nazaj na Rusko.

* **Kolera na Hrvaškem.** Vest, da se na Hrvaškem še ni pripetil noben slučaj kolere, se ne potrjuje. Središče kolere je v ob Donavi ležečem kraju Borovo pri Bulovarju. Bakteriološka preiskava je konstatirala, da je v Borovu v resnici razširjena azijska kolera. Tudi v okolici mesta Zagreba se je pripetilo že par slučajev kolere.

* **Azev umorjen.** „Novoje Vremja“ poroča, da je bil znani ruski detektiv Azev v zadnjih dnevih v Wiesbadnu na Nemškem umorjen. V zadnjem času so ga tri dosedaj še neznane osebe noč in dan zasledovale. Vendar se vest še ne potrjuje.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik:

Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Od splošne draglinje nezadeta je ostala najfinejša izmed vseh žitnih kavnih vrst, namreč Franckova Perl-ržena kava, z znamko „Perlro“. Ta priznana izborna vrsta se dobiva pri vseh gg. trgovcih v zavojih po 1/2, 1/4 in 1/8 kg po poprejšnjih cenah. Svarilo pred ponaredbami in nujna prošnja, da naj se le originalni zavoji z imenom „Franckov Perlro“ in s tovarniško znamko „kavni mlinček“ sprejemajo.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo v naprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Modni luster ali raglan za gospode K 25.— brez konkurence samo v angleškem skiadišču oblek O. Bernatovič. 290/10—5

Kolo s tremi kolesi, za hitro prevažanje blaga, posebno pripravno za peke, se ceno prodaja; in decimalna tehnična. — Poizve se v prekajevalnici Stari trg št. 19. 307/3—2

Spretno dekle za plesti na stroj št. 11 se takoj sprejme proti dobri mesečni plači, hrani in stanovanju. 292/2—1

Kupi se dobro ohranjen klavir (mignon). Naslov pove inseratni biro „Jutra“. 312/1—1

Osmošolec išče instrukcijo. Več pove inseratni biro „Jutra“. 311/3—1

„Narodna kavarina“
Fran Krapeš.

Vinotoč

Mestni trg št. 13

(ustanovljen 1856) priporoča svoja izvrstna

namizna vina

liter po K —56, —88, —96 in 1-28.

Dva urarska pomočnika

z dobro plačo se takoj sprejmeta pri trvdki

Rudolf Bizjak

urar in draguljar

Volosko-Opatija.

Največja zaloga
čevljev

domačega izdelka.

I. KEBER,

Ljubljana, Stari trg šte. 9.

Na debelo in na drobno. Najnižje cene. Vzorci na zahtevanje.

Variete-Kinematograf

Cine-Hall-Mondial

v hotelu „Union“.

Na splošno željo se ponavlja danes

prva teatralna variete-predstava

Prizor traja 2 in pol ure. Začetek točno ob 8. zvečer.

Svečanostni spored:

I. del: Jezdarnica. Po naravi. — Moderni blo-skop. Fantazija. — Zadnji ubeg. Najžalostnejša drama v življenju. Najnovejša. — Osveta strežajev. Komično. — Pogreb v Klini. Naravni posnetek. — Ricatto. Žalostna drama. — Okradeni tat. Jako komično. — ODMOR.

II. del: Veliki umetniški odlomek iz varietea. III. del: Muha. Najzanimivejši naravni posnetek. — Milan. Naravni posnetek. Najlepša krajinska slika. — Med ljubeznijo in sovraštvom. Strašna drama delovodje odlikovane hiše The Vitagraph di New York.

Ob koncu prizorov se velika komična predstava l'Ordinanza. Novoseljsko komična točka, ki vzbudi mnogo smeha.

Navadne cene so: I. pridržani prostori brez razlike po 1 K; II. prostori v dvorani brez razlike po 60 vin. Prostori na galeriji brez razlike po 30 vin. Prostori na galeriji za dečke in vojake 20 vin.

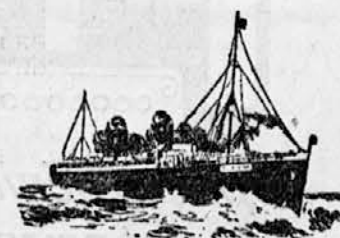
Vsak drugi večer nov spored. — Blagajna se odpre ob 7. uri zvečer.

Ravnateljstvo.

Krojaški salon za gospode
Ivana Magdića, Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 10

priporoča v idoči sezoni moderno angleško blago.

ED. ŠMARD

potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 18.

Samo 6 dni!

Prodaja originalnih vozni listov (šifkart) francoske linije čez Havre v New-York in nazaj.

MODNI SALON OZMEC & VIČIČ

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA 4

priporoča svojo veliko zalogo krasnih dunajskih in pariških modelov, dekliških in otroških klobukov, športnih kap ter vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Žalni klobuki vedno v zalogi. Popravila se vrše točno in ceno.

? I ? I K O ? O ?	Najboljša ura sedanjosti: zlata, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena se dobi samo pri	? I ? I K O ? O ?
H. SUTTNER Ljubljana, Mestni trg. !! Lastna tovarna ur v Švici. !!		
? I ? I K O ? O ?	Tovarniška var- stvena znamka: „IKO“.	? I ? I K O ? O ?

Kupujte „JUTRO“!

V restavraciji

pri „Levu“

na Marije Terezije cesti 16

se toči poleg izbornih domačih vin tudi

šmisberger

od gosp.

Josipa pl. Frauendorfa

Na razpolago so vedno mrzla in gorka jedila po primernih cenah.

Za mnogobrojen obisk se priporoča
IV. KALAN, restavrater.

Najboljši pokončevalec
mrčesa je brezdvomno
F. Scherag-a

JANOL

pomori podgane, miši,
stenice, ščurke i. t. d.
- pod garancijo. -

Naroča se:

Dunaj XV.,
Fünfhausgasse šte. 5.

Poskusite zajamčeno pristni kraški zdravilni brinjevec.

Pošilja po poštne povzetju v vsaki množini od 1 litra naprej
MILAN ŽNIDERŠIČ, Matenjvas, Prestranek.

Oglejte si največjo zalogo
poljedelskih strojev,
slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, kosilnic, motorjev,
gepeljnov in stiskalnic za grozdje in sadje, štedil-
nikov, peči, nagrobnih križev, blagajn itd. pri trvdki

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marija Terezija cesta 1, poleg Figabirta.
Ravnotam lahko kupite vsak čas po najnižjih cenah
traverze, železniške šine, cement in vse druge po-
trebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino,
gnojnico, vseh vrst tehtnice, uteže in vse druge
v železnino spadajoče predmete.

Telefon interurban šte. 129.

Valjčni mlin v Domžalah I. BONČAR, LJUBLJANA

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ulica št. 6.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti
kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici:
Gruden & Co., Stolni trg šte. 9.

Milko Krapeš

Jurčičev trg 3 LJUBLJANA Jurčičev trg 3
priporoča svojo trgovino ur, juvelov, raz-
ličnih srebrnih in kinasrebrnih namiznih
oprav itd., itd. 6/10-1
Popravila se točno, solidno in ceno izvrše.

Dragocen dar

Vam pošljemo z obratno pošto zastonj in
franko, ako nam v namen razpošiljanja na-
ših cenikov pošljete

100 naslovov (edino z dežele, ne iz
glavnih mest)

zasebnih in državnih uradnikov, učiteljev,
vaških duhovnikov, graščakov, gospodarskih
uradnikov, tovarnarjev in tovarniških urad-
nikov, boljše situiranih zasebnih uradnikov,
trgovcev, obrtnikov itd. s svojega bivališča
in najbližje okolice snažno in razločno na
polo papirja spisane.

Prodaja patentovanih novosti
Leopold Weiss, Dunaj II. Hofenedergasse 1.

Za jesensko in zimsko sezono

prispelo nad 35.000 komadov svežega blaga in sicer:

nad 5.000 kom. oblek	za gospode . . . od K 8— naprej
" 2.000 " "	" dečke . . . " 6— "
" 2.000 " "	" otroke . . . " 4— "
" 1.000 " posameznih hlač	" gospode . . . " 4— "
" 5.000 " pelerin iz velblodje dlake	" " " 6— "
" 1.500 " površnikov, raglanov in zimskih sukenj	
" 500 " posameznih modnih telovnikov	" " 3— "
" 18.000 " konfekcije za dame in deklice kakor paletoti, raglani, mantile, kostumi, pelerine, krila in bluze.	

Priznana nizke cene!

Angleško skladišče oblek O. BERNATOVIČ,
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Ustanovljena l. 1882. — Telefon št. 185.
Poštne hranilnice na račun šte. 828.405
Ogrska poštna hranilnica šte. 19.864

Kmetiska posojilnica ljublanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
Ljubljana, Dunajska cesta 18
v lastnem združnem domu
je imela koncem leta 1909 denarnega
prometa K 83.116.121-11
upravnega premoženja
K 20.775.510-59

obrestuje hranilne v oge
po 4 $\frac{1}{2}$ %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega pla-
čuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim pro-
metom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20.000.000. Rezervni zaklad K 400.000.
Posojuje na zemljišča po 5 $\frac{1}{4}$ % z 1 $\frac{1}{2}$ % na amortizacijo ali pa po 5 $\frac{1}{4}$ % brez amortizacije;
na menice po 6%.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.
URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica K 5.000.000. Stritarjeva ulica št. 2. Rezervni fond K 450.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu priporoča

promese na dunajske komunalne srečke à 18 K žrebanje 2. novembra gl. dobitok 300.000 K.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po čistih

4 $\frac{1}{2}$ %.

Zagrebski
Franck

kot tovarniško znamko
priporočujemo najboljši pridatek!
kot priznано za kavo!

Sl. zagan Y 1655, 1-107

Spedijsko podjetje JOS. ŠKERLJ, Ljubljana Bavarski dvor.

Ustanovljeno leta 1908.

Član dunajskih in berlinskih prevoznikov pohoštva. — Sprejema vse v spedicijo spadajoče prevoznine iz vseh in v vse kraje, po naj-
nižjih tarifih. — Prevaža pohoštvo v novih, patentovanih pohoštvenih vozeh na vse kraje, tudi v inozemstvo. — Sprejema na zalogo
razno blago, pohoštvo itd. Krasna, suha in čista skladišča so na razpolago. — Nabiralni promet Dunaj-Ljubljana in obratno zastopam
v vseh večjih mestih. — Moj zastopnik na Dunaju je Karl Lawi, Dunaj I. Schulhof 6.

FR. MALLY & dr.

parna opekarna in tovarna za rezano opeko
v Sr. Gamelnih pri Ljubljani.
Pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta št. 2.

Priporoča zarezano opeko, strojni strešnik, zidno opeko na stroj itd. najboljše kakovosti v poljubni množini. Za trpež-
nost zarezane opeke I. in II. vrste se jamči najobširnejše.